

Dokument nr. 8:95

(2000-2001)

Forslag fra stortingsrepresentantene Odd Holten og Ivar Østberg om at arbeidsmarkedstiltak «Varig skjermet sysselsetting» skal organiseres som aksjeselskap og motta driftstilskudd fra både stat og kommune

Til Stortinget

Bakgrunn

Kommunal- og regionaldepartementet har ute til høring: Arbeidsmarkedstiltak - forslag til nytt regelverk. Utgangspunktet for forslag om å endre regelverket for arbeidsmarkedstiltakene er at dagens regelverk er oppsplittet og for lite helhetlig oppbygd. Forslaget innebærer at 11 forskrifter oppheves og erstattes av en felles forskrift for arbeidsmarkedstiltak. Det er positivt at det foretas en omfattende samordning og forenkling av rammene for tiltaksaktiviteten.

De nye hovedgruppene for arbeidsmarkedstiltak foreslås å være lønnstilskudd, arbeidspraksis, opplæring, midlertidig sysselsettingstiltak og varig skjermet sysselsetting.

Det nye arbeidsmarkedstiltaket «Varig skjermet sysselsetting» opprettes ved at de tre nåværende arbeidstiltakene Produksjonsrettede verksteder (PV), Arbeidssamvirke (ASV) og Arbeidssamvirke i offentlig virksomhet (ASVO) slås sammen.

I høringsnotatet foreslås to endringer som har ført til sterke reaksjoner innen bedriftene som arbeider innenfor varig skjermet sysselsetting. I tiltaket «Varig skjermet sysselsetting» ligger følgende forslag til endringer:

- Tilskudd fra kommunene frivillig etter forhandlinger med A-etat.
- Organisasjonsform: Aksjeselskap med offentlig aksjemajoritet eller kommunalt tiltak.

Å gjøre tilskuddet fra kommunene frivillig vil kunne få store og dramatiske følger. Forslaget fra departementet gir kommunene en valgfrihet i det å betale en kommunal andel til driften av tiltakene. Det kommunale tilskuddet er viktig for at kommunene skal ha et interesseforhold til disse bedriftene. Konsekvensen av en valgfrihet for kommunen kan bli at de berørte bedriftene må konkurrere med øvrige kommunale etater om midler. I en allerede anstrengt

kommuneøkonomi kan bedriftene komme til å miste det kommunale tilskuddet.

Departementet sier i sitt høringsnotat at arbeidssamvirkebedriftene fortsatt skal være en del av den statlige arbeidsmarkedspolitikken. Til vanlig fullfinansierer staten arbeidsmarkedstiltak. Dersom kommunene ikke skal ha et finansielt medansvar må staten ta ansvar for driften av de varig skjermede arbeidsmarkedstiltakene.

I dag er det obligatorisk tilskudd fra kommunen til minimum 20 pst. av utgiftene pr. plass. For 2001 er satsene pr. plass i ASVO kr 108 536 hvorav Aetat betaler kr 86 829 og kommunene minimum kr 21 707. Et frafall av tilskudd fra kommunen vil ha dramatiske konsekvenser for driften av tiltaket. I gjennomsnitt hadde en ASVO-bedrift et overskudd på kr 180 000 i 1999. Dette gir ikke store spillerommet for en levende bedrift som til enhver tid må tilpasse seg markedet for å overleve og samtidig tilfredsstille nye krav og behov hos sine premisslevere.

Sammenslåingen av tiltakene PV, ASV og ASVO fører til problemer for PV og ASV tiltakene som i dag får tilskudd fra staten etter budsjett med bl.a. en høyere faktor arbeidsledere pr. arbeidstaker pga. redusert funksjonsevne hos arbeidstakerne. Det vil si at de ikke har noen tilskudd fra kommunen. Det er lagt opp til en overgangsordning på 2-3 år hvor det gis tilskudd til omstillinger. Det er viktig at departementet har tett dialog med den enkelte bedrift hvor man blant annet tar hensyn til at mange av bedriftene har arbeidstakere fra forskjellige kommuner.

Betingelsene for PV, ASV og ASVO må være like.

Arbeidssamvirkebedriftene har i dag en gjennomsnittlig verdiskapning på 38 pst. av totalomsetning. Dette betyr at bedriftene allerede i dag betaler en del av driftskostnadene. Ved en reduksjon i driftsstøtten må bedriftene være mer selektive når det gjelder inn-

tak av nye arbeidstakere. Dette er ikke ønskelig. Det er tvert imot ønskelig at disse bedriftene kan utvide gruppen av sysselsatte.

Departementet foreslår i høringsnotatet at man kan velge organisasjonsform. Dette medfører at de kommunene som ønsker det kan knytte bedriften nær en kommunal etat og bedriften kan miste muligheten til å utvikle seg som en bedrift. Det er viktig å opprettholde prinsippet om at dette ikke skal være skjermede bedrifter, men at de skal drives på vanlige forretningsmessige prinsipper. Det vil derfor også bli galt at kommunene gis anledning til å knytte den kommunale andelen opp til eventuelle overskudd. Dette vil hindre bedriften i å bygge opp en økonomisk handlefrihet for å utvikle bedre tilrettelagte arbeidsplasser for arbeidstakerne.

For å kunne imøtekomme intensjonen bak arbeidslinjen er det behov for flere ASVO plasser. Behovet på landsbasis i 2001 er oppgitt til 770 navngitte personer, mens Regjeringen foreslo 25 nye plasser. Årsaken til at det er blitt så stor manko på plasser er at det gjennom mange år er blitt opprettet for få nye plasser. Det kommer stadig til nye personer som er i behov av en varig skjermet arbeidsplass. Blant annet har opptrappingsplanen for psykiatri det som et av sine mål at det skal tilrettelegges for arbeidsplasser. Da dette i utgangspunktet er varige plasser er det en begrenset avgang. Det er derfor viktig å ta et løft slik

at man kommer opp på det nivået man trenger og deretter følge opp det årlige behov med nye plasser. Gjennom en slik oppfølging vil man kunne gjennomføre arbeidslinjen også for de som ikke kan delta i det vanlige arbeidsmarkedet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Samleforskrift for arbeidsmarkedstiltakene endres til:

§ 6-4 Organisering av virksomheten

Tiltaket skal organiseres som aksjeselskap med kommunal/fylkeskommunal aksjemajoritet. Overskuddet skal forbli i virksomheten og komme attføringsvirksomheten, jf. § 6-1, og deltakerne til gode.

§ 6-8 Tilskudd til tiltaksarrangør

Tiltaksarrangør mottar statlig driftstilskudd. Driftstilskuddet utgjør en fast, månedlig sats per godkjent tiltaksplass. Tiltaksarrangør mottar i tillegg et kommunalt/fylkeskommunalt tilskudd.

5. april 2001